

Corona Impactanalyse Noorderzijvest (versie 4 juni 2020)

Algemeen

De uitbraak van COVID-19 (Corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden en heeft ook zijn invloed op de activiteiten van Noorderzijvest. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijke maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming. Hiervoor zijn de nodige interne maatregelen genomen.

In eerste instantie bestond de vrees dat ons werk voor een groot deel stil zou komen te liggen, maar dit is gelukkig niet het geval. Doordat onze digitale omgeving goed op orde is en door de flexibele inzet van onze medewerkers, is het werk nagenoeg geheel en vrijwel direct verplaatst naar de thuissituatie van onze medewerkers.

Wat alle directe en indirecte gevolgen van de coronacrisis zullen zijn is op dit moment nog heel lastig te voorzien. Maar de verwachting is wel dat de impact van de coronacrisis invloed zal hebben op veel beleidsterreinen van onze werkzaamheden in 2020, voor de begroting 2021 en waarschijnlijk ook voor de jaren daarna. Hoe groot deze financiële impact zal zijn is nu dus nog moeilijk te bepalen. Om toch een eerste beeld te kunnen vormen van de mogelijke effecten is deze corona impactanalyse opgesteld.

Deze impactanalyse wordt gelijktijdig met de behandeling van de Kadernota 2021 aangeboden. Daarnaast is het de bedoeling dat deze impactanalyse een "levend document" wordt en elke keer aangevuld wordt met de actuele stand van zaken en ontwikkelingen.

Impactanalyse

In deze paragraaf worden de risico's op verschillende aspecten die samenhangen met de coronacrisis toegelicht. Alleen risico's met een mogelijk betekenisvol financieel belang of risico's die van invloed zijn op de doelrealisatie van Noorderzijvest zijn meegenomen.

1. Waterschapsbelastingen

De aanslagoplegging gaat gewoon door. Wel heeft het Noordelijk Belastingkantoor, in samenspraak met Noorderzijvest en de andere deelnemers besloten om een coulance regeling ten aanzien van de invordering in te stellen die aansluit bij het rijksbeleid voor ondernemers en zzp'ers. Dit betekent uitstel van betaling voor 3 maanden. Voor de overige belastingbetalers is altijd de mogelijkheid om een betalingsregeling aan te vragen, dit is een reeds bestaande regeling. Daarnaast is voor alle belastingplichtigen de dwanginvordering opgeschort met drie maanden. In de praktijk betekent dit dat in augustus de dwanginvordering naar alle waarschijnlijkheid weer opgepakt zal worden.

Tot en met 12 mei 2020 is er 378 keer gebruik gemaakt van de coulance regeling voor zzp'ers en ondernemers in het hele werkgebied van het Noordelijk Belastingkantoor, dus voor de drie noordelijke waterschappen gezamenlijk.

Risico's voor Noorderzijvest:

- Kwijtschelding en oninbaarheid neemt toe
Het risico op oninbaarheid van openstaande debiteuren zal door een onzeker financiële situatie toenemen bij bedrijven maar mogelijk ook bij particulieren. Daarnaast zal er, als gevolg van een recessie, vaker beroep gedaan worden op de mogelijkheid tot

kwijtschelding. Het risico op oninbaarheid wordt versterkt doordat op dit moment door het Noordelijk Belastingkantoor coulant omgegaan wordt met betalingsregelingen. En tevens doordat de dwanginvordering uitgesteld is tot en met augustus. Bij het opstellen van de begroting 2021 zal dit effect meegenomen worden.

- Aantal heffingseenheden nemen af

Een mogelijke recessie zal een nadelige invloed hebben op de heffingseenheden voor de waterschapsbelasting. Dit kan met name tot uitdrukking komen in een afname van:

- Aantal vervuilingseenheden van bedrijven (zuiveringsheffing)
- Op de lange termijn een lagere toename (of afname) van de waarde van gebouwd, de WOZ waarde (watersysteemheffing).

Inschatting van de inkomstenderving

Op dit moment is het Noordelijk Belastingkantoor bezig met een impactanalyse van de gevolgen voor de belastingopbrengsten. Deze analyse is op dit moment (begin juni) nog niet beschikbaar. De analyse en de gevolgen hiervan worden verwerkt in de begroting 2021.

Een eerste inschatting is een stijging van de kwijtschelding en oninbaar met 80%. Op dit moment is het volgende begroot voor de kwijtschelding en oninbaar:

Taak	Kwijtschelding JP 2020	Oninbaar JP 2020	Totaal
Watersysteem	€ 816.000	€ 185.000	€ 1.001.000
Zuiveren	€ 1.450.000	€ 227.000	€ 1.677.000
Totaal	€ 2.266.000	€ 412.000	€ 2.678.000

Een stijging van 80% heeft een inkomsten derving van € 800.000 voor watersysteem tot gevolg en € 1.342.000 voor zuiveren.

2. *Gebiedsprocessen*

Op dit moment zien we in relatie tot de coronacrisis de grootste stagnatie in de diverse gebiedsprocessen. Het overleg met onze partners, stakeholders en ingezetenen is door de coronacrisis grotendeels stil te komen liggen of vertraagd. Door digitale en audiovisuele middelen in te zetten wordt het risico zoveel mogelijk beheerst, maar voor een aantal processen is dit geen optie.

3. *Bedrijfsvoering*

- Door de landelijk getroffen maatregelen ten aanzien van de coronacrisis zien we binnen Noorderzijlvest een positief effect op het gebruik van de beschikbare digitale omgeving, zowel intern en extern. Daarnaast heeft het een positief effect op het tijd en plaats onafhankelijk werken en de flexibiliteit van de medewerkers.
- Risico op mogelijke uitval van zieke medewerkers. Binnen de organisatie wordt het ziekteverzuim voortdurend gemonitord. Vooralsnog is er geen sprake van buitengewoon toegenomen uitval vanwege ziekte. (in 2020 ligt het ziekteverzuim tussen de 4,4% en 4,8%).
- Risico op mogelijke uitval van ICT. Wij hebben een dubbele internet verbinding. Bij uitval van één van de twee neemt de ander het over. Dit is niet bij alle programma's. Wij hebben in beeld bij welke programma's dat niet zo is. Het kan dus zijn dat een deel van de programma's het niet doet. Installaties kunnen wel altijd lokaal bediend worden. Het enige echte risico treedt op als ons gebouw aan de Stedumermaar afbrand. Dan hebben

we geen uitwijk. Er wordt een voorstel gemaakt om dit wel op te gaan nemen in de begroting 2021

- Kosten gemaakt om thuiswerken te faciliteren en om medewerkers te beschermen tegen besmetting zijn op dit moment nog beperkt. (+/- € 5.000).
- Uitstel omgevingswet. Door een aantal slimme interventies is de verwachting dat, zonder noemenswaardige meerkosten, de planning overeind gehouden kan worden en in 2020 alles opgeleverd wordt om binnen Noorderzijlvest te kunnen werken met de Omgevingswet. Los van het feit dat door de minister is besloten om de invoering van de omgevingswet uit te stellen.
- CAO onderhandelingen. De verwachting is reëel dat door de economische gevolgen van de coronacrisis de CAO een neerwaartse beweging gaat maken ten opzichte van eerder verwachtingen. In de kaderbrief 2021 is hier reeds rekening mee gehouden. Dit betreft een positief risico voor het waterschap.
- Dividend NWB. De NWB Bank heeft besloten om haar eerder voorgenomen dividenduitkering van € 55 miljoen over boekjaar 2019 niet eerder uit te betalen dan na 1 oktober. Deze beslissing is genomen nadat de Europese Centrale Bank (ECB) alle onder haar toezicht staande instellingen hiertoe dringend heeft verzocht. Indien een uitkering te zijner tijd door onvoorziene ontwikkelingen ongeoorloofd of onverantwoord voor de bank mocht zijn, dan zal de bank met een aangepast voorstel komen. Voor Noorderzijlvest betreft dit een uitkering van naar verwachting € 1mln.

4. Overige inkomsten

- Subsidies → Voor subsidies gelden vaak termijnen en deadlines. Indien de coronacrisis aanhoudt en beperkende maatregelen gelden is het mogelijk dat er subsidies misgelopen worden omdat niet aan deadlines kan worden voldaan. Op dit moment heeft dit nog geen impact op Noorderzijlvest. Daarnaast verwachten we dat dit risico laag zal zijn, omdat de subsidieverstrekken hier waarschijnlijk wel enige coulance zullen laten zien.
- Risico op afname opbrengsten zuiveren industrieel afvalwater en slib. Op dit moment speelt dit nog niet bij Noorderzijlvest.

5. Projecten

De doelstelling is om de projecten zoveel mogelijk door te laten lopen, wat in lijn is met de Unie van Waterschappen om de marktpartijen te beschermen. Op dit moment hebben we circa 50 lopende projecten in portefeuille. De projecten die nu in uitvoering zijn ondervinden op dit moment het minste hinder van de coronacrisis, omdat de aannemers hun werkzaamheden gewoon voortzetten.

De meeste projecten van Noorderzijlvest bevinden zich nog in de voorbereidingsfase en deze projecten ondervinden meer hinder. In deze fase zitten processtappen die risico's met zich meebrengen, te denken valt aan het participatieproces, de aanbestedingsprocedure en ter inzage leggingen. Er worden digitale alternatieven onderzocht voor het doorzetten van de participatie in projecten.

De projecten in de verkennings- en planfase lopen in de regel gewoon door, omdat dit veelal papieren onderzoek betreft.

SEO Onderzoek en Steunpakket van het Rijk

De provincie Groningen, de gemeente Groningen en de Regio Groningen – Assen hebben opdracht gegeven aan SEO Economische onderzoek om onderzoek te doen naar de impact van het coronavirus op de economie binnen deze regio. Conclusie uit dit rapport is dat, afhankelijk van de duur van de maatregelen, een effect van de crisis op de economie geschat is tussen -6,8% respectievelijk -5,9% van het Bruto Regionaal Product (maatregelen tot juni 2020, daarna herstel) en -13,2% respectievelijk -12,8% van het Bruto Regionaal Product (maatregelen tot eind 2020). Daarnaast komt uit het onderzoek naar voren dat de klap in Groningen relatief iets minder hard aankomt dan in de

rest van Nederland. Dit komt door het relatief grote aandeel van de sector winning van aardolie en aardgas, de energiesector en enkele industriële sectoren. Deze sectoren zijn minder gevoelig voor de maatregelen tegen het coronavirus dan andere sectoren. Wel is de verwachting dat ongeveer 22% van de banen direct of indirect geraakt kunnen worden door de maatregelen tegen het coronavirus.

Daarnaast heeft de Unie van Waterschappen een uitvraag gedaan over de impact van de coronacrisis binnen de Waterschappen. Uit deze eerste uitvraag is gebleken dat de taakuitoefening en de bedrijfsvoering nog steeds goed draaien en de extra kosten lijken vooralsnog beperkt. Wel wordt er een effect verwacht aan de inkomstenkant, door een toename van de kwijtschelding en oninbaar en een afname van de heffingseenheden.

De Unie van Waterschappen heeft inmiddels meermalen samen met de bestuurders van VNG en IPO deelgenomen aan een bestuurlijk overleg met de minister van BZK en de staatssecretaris van Financiën. Deze overleggen stonden met name in teken van de financiële effecten van de coronacrisis voor de decentrale overheden en de compensatie van het Rijk voor extra kosten en gederfde inkomsten. In een bestuurlijk overleg op 27 mei is duidelijk geworden dat er een eerste steunpakket van ruim € 560 miljoen beschikbaar wordt gesteld om de dienstverlening richting de inwoners op peil te houden. Dit eerste steunpakket is voornamelijk bedoeld om de gemeente te compenseren, omdat zij vooral financieel hard geraakt worden. Het is de bedoeling dat in juli nieuwe afspraken gemaakt worden over een tweede steunpakket. Hiervoor wordt gezamenlijk verder gewerkt aan een reëel beeld van de met de coronacrisis gemoeide kosten en inkomstenderving voor de gemeenten, provincies en waterschappen.

Conclusie

De impact van genoemde risico's is afhankelijk van de duur van de coronacrisis. Daarom is het nu nog heel lastig om de genoemde risico's te kwantificeren. Door intern nu al sterk te sturen op de bedrijfsvoering hopen we dat de gevolgen voor 2020 beperkt zullen blijven. Daarnaast hebben we door het positieve resultaat behaald in 2019 voor beide taken, watersysteem en zuiveren, een positief weerstandsvermogen opgebouwd. In het geval dat financiële risico's als gevolg van de coronacrisis zich manifesteren biedt dit een betere mogelijkheid om deze op te vangen.

Voorstel is deze analyse continue aan te vullen met de actuele stand van zaken en ontwikkelingen. Daarnaast zal de meest actuele informatie in de begroting van 2021 verwerkt worden.